

Predmet C-4/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

3. siječnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Judecătoria Sectorului 6 Bucureşti (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

11. kolovoza 2022.

Tužitelj:

M.-A. A.

Tuženici:

Direcţia de Evidenţă a Persoanelor Cluj

Direcţia pentru Evidenţă Persoanelor şi Administrarea Bazelor de
Date din Ministerul Afacerilor Interne

Municipiul Cluj-Napoca

Intervenijenti:

Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării

Asociaţia Accept

Predmet glavnog postupka

Tužba kojom tužitelj M.-A. A. zahtijeva da se tuženicima naloži da u maticu rođenih unesu podatke o promjeni ženskog u muški spol, izmjeni osobnog imena i osobnog identifikacijskog broja tako da on odražava muški spol, i da im se naloži izdavanje novog rodnog lista.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a, traži se tumačenje članka 2. UEU-a, članaka 18. i 20. te članka 21. stavka 1. UFEU-a kao i članaka 1., 7., 20. i 21. Povelje

Prethodna pitanja

1. Protivi li se činjenica da se člankom 43. točkom (i) i člankom 57. Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (Zakon br. 119/1996 o državnim maticama) ne priznaju izmjene osobnog stanja u vezi s promjenom spola i osobnog imena koje je transrodni muškarac s dvojnim državljanstvom (rumunjskim i onim druge države članice) ostvario u drugoj državi članici u okviru postupka pravnog priznavanja roda, kao i da te odredbe od rumunjskog državljanina zahtijevaju zasebno pokretanje postupka u Rumunjskoj pred lokalnim tijelom nadležnim za vođenje evidencija o osobnim stanjima, pri čemu je Europski sud za ljudska prava taj postupak proglasio netransparentnim i nedovoljno predvidljivim (predmet X i Y protiv Rumunjske; tužbe br. 2145/16 i 20607/16 od 19. siječnja 2021.), i koji može dovesti do odluke suprotne onoj koju je donijela druga država članica, ostvarivanju **prava na građanstvo Unije** (članak 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije) i/ili **prava građanina Unije na slobodu kretanja i boravka** (članak 21. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članak 45. Povelje Europske unije o temeljnim pravima) u uvjetima dostojanstva, jednakosti pred zakonom i zabrane diskriminacije (članak 2. Ugovora o Europskoj uniji; članak 18. Ugovora o funkcioniranju Europske unije te članci 1., 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima), uz poštovanje prava na privatni i obiteljski život (članak 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima).

2. Utječe li povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije na odgovor na prvo pitanje, osobito i. ako je postupak izmjene osobnog stanja započeo prije Brexita te je okončan tijekom prijelaznog razdoblja, i ii. podrazumijeva li Brexit to da se osoba može koristiti pravima koja se odnose na europsko građanstvo, uključujući pravo na slobodno kretanje i boravak, samo na temelju rumunjskih osobnih ili putnih isprava u kojima je navedena kao osoba ženskog spola i nosi žensko osobno ime, što je u suprotnosti s rodnim identitetom koji joj je već pravno priznat?

Navedene odredbe prava Unije i sudska praksa

Članak 2. UEU-a; članci 18. i 20. te članak 21. stavak 1. UFEU-a; članci 1., 7., 20. i 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

Presuda od 14. prosinca 2021., Stolična obština, rajon „Pančarevo” (C-490/20), t. 41., 42., 44. do 48., 52., 54. i 56.; presuda od 8. lipnja 2017., Freitag (C-541/15), t. 36. do 39.; presuda od 14. listopada 2008., Grunkin i Paul (C-353/06), t. 28. i 29.; presuda od 2. listopada 2003., Garcia Avello (C-148/02), t. 22. do 24.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (Zakon br. 119/1996 o osobnim stanjima)

Članak 9.: „U slučaju da službenik ili dužnosnik koji obavlja poslove vezane uz osobna stanja odbije sastaviti akt ili upisati podatak čije unošenje spada u njegove ovlasti, oštećena osoba može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.”

Članak 43. točka (i): „U maticu rođenih i, prema potrebi, maticu vjenčanih i umrlih, upisuju se podaci vezani uz promjene osobnog stanja osobe, u sljedećim slučajevima: (...)

i. *promjena spola, nakon pravomoćne presude.*”

Članak 57. stavak 1. „Poništenje, dopuna ili izmjena akata o osobnom stanju i u njima sadržanih podataka mogu se izvršiti samo na temelju pravomoćne sudske odluke.”

Kratak prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj M.- A. A., koji se identificira kao transrodni muškarac i predstavlja kao „on”, rođen je 24. kolovoza 1992. u općini Cluj-Napoca (Rumunjska) te je po rođenju evidentiran kao osoba ženskog spola.
- 2 Nakon što se sa svojim roditeljima nastanio u Ujedinjenoj Kraljevini, tužitelj je 21. travnja 2016. stekao državljanstvo te države. Budući da se identificirao kao muška osoba, M.- A. A. je 27. veljače 2017. putem postupka „Deed Poll” u toj državi promijenio osobno ime i način oslovljavanja iz ženskog u muški, odnosno iz gđe M.- A. A. u gđina M.- A. A-a.
- 3 Nakon pokretanja tog postupka, tužitelj je izmijenio niz dokumenata koje su mu izdala tijela Ujedinjene Kraljevine, među kojima vozačku dozvolu i britansku putovnicu.
- 4 Tužitelju je 29. lipnja 2020. u Ujedinjenoj Kraljevini izdan i „Gender Recognition Certificate” kojim se potvrđuje njegova pripadnost muškom rodu.
- 5 Nakon završetka gore navedenih postupaka u Ujedinjenom Kraljevstvu, tužitelj se u svibnju 2021. obratio rumunjskim tijelima, točnije Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj - Serviciul stare civilă (Matični ured Cluj - Služba za osobna stanja), tražeći, izravno na temelju dokumenata koji su već dobiveni u Ujedinjenom Kraljevstvu („Deed Poll” i „Gender Identity Certificate”), prijepis u maticu rođenih podataka o promjeni spola i osobnog imena, odgovarajuću izmjenu osobnog identifikacijskog broja na način da on odražava muški spol, te

izdavanje rodnog lista u kojem je navedeno novo osobno ime, uz naznaku muškog spola i osobnog identifikacijskog broja koji počinje brojkom 1.

- 6 Taj je zahtjev odbijen jer su rumunjska tijela smatrala da se na temelju nacionalnog zakonodavstva upis promjene spola može evidentirati samo ako je promjena spola priznata konačnom sudskom odlukom, a ne na temelju potvrde o priznavanju rodnog identiteta.
- 7 Tužbom podnesenom 14. rujna 2021. pred Judecătoria Sectorului 6 Bucureşti (Prvostupanjski sud šestog okruga, Bukurešt), sudom koji je uputio zahtjev, M.- A. A. zahtijeva da se tuženicima naloži da u maticu rođenih unesu navedene izmjene i da mu izdaju novi rodni list koji odražava te izmjene.
- 8 Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Nacionalno vijeće za borbu protiv diskriminacije) je potom bio pozvan intervenirati u postupak, a prihvaćen je i dopunski zahtjev za intervenciju u potporu tužitelju koji je podnijela Asociația Accept.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 9 M.- A. A. naglašava da od suda ne zahtijeva da prizna promjenu spola, nego da izravno i žurno primijeni pravo Unije te da tuženicima naloži unošenje izmjena u maticu rođenih kako bi se podaci o spolu, osobnom imenu i osobnom identifikacijskom broju podudarali s njegovom pripadnošću muškom rodu, kako je već pravomoćno priznata u Ujedinjenoj Kraljevini, dok je ta država još uvijek bila članica Europske unije. To bi mu, uporabom putne isprave koja odražava njegovu pripadnost muškom rodu, omogućilo ostvarivanje njegova prava na slobodno kretanje i boravak u Europskoj uniji.
- 10 Osim toga, obveza pokretanja novog postupka u Rumunjskoj koji se izravno odnosi na priznavanje promjene spola izlaže ga opasnosti da se postigne rješenje suprotno onomu koje su primijenila tijela Ujedinjene Kraljevine. Međutim, Europski sud za ljudska prava je postupak u Rumunjskoj već kvalificirao kao netransparentan i nedovoljno predvidljiv (presuda ESLJP-a od 19. siječnja 2021., X i Y protiv Rumunjske, tužbe br. 2145/16 i 20607/16).

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 11 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, rješenje predmeta koji se pred njim vodi ovisi o tumačenju prava Unije koje je nadređeno nacionalnom pravu, s obzirom na to da se pravu na građanstvo Unije i pravu slobodnog kretanja i boravka građanina Unije protivi nacionalno zakonodavno rješenje koje obvezuje dotičnu osobu s dvojnim državljanstvom da vodi novi postupak u jednoj od država čiji je državljanin, iako je ta osoba s uspjehom okončala postupak (bez obzira na to je li on bio sudske ili upravne naravi) u drugoj državi članici čiji je državljanin.

- 12 Prema riječima tog suda, ishod predmeta koji se pred njime vodi ovisi i o procjeni posljedica povlačenja Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije. Naime, u slučaju da Sud potvrdno odgovori na prvo pitanje, s obzirom na to da je prvi postupak priznavanja promjene spola pokrenut u Ujedinjenoj Kraljevini prije povlačenja te države iz Unije te je okončan nakon tog povlačenja, potrebno je pojasniti je li država članica kojoj je podnesen zahtjev dužna priznati pravne učinke postupka promjene spola koji je vođen u državi koja je u trenutku pokretanja postupka bila država članica dok se u trenutku okončanja takvog postupka bila povukla iz Europske unije.

RADNI DOKUMENT